

Concept belangenafweging kader grootschalige energie opwek

"Slim en doelmatig omgaan met hernieuwbare energie"

	Hoeveel energie willen we opwekken	Hoe willen we energie opwekken?	Waar willen we energie opwekken?
Kort antwoord	40 Gwh in de periode tussen 2030 en 2040. Ons RES bod, de opgave t/m 2030, is 120 Gwh. We komen dan in 2040 dus op 160 Gwh aan hernieuwbare elektriciteit. We verwachten dat we in 2050, 200 Gwh aan hernieuwbare elektriciteit nodig hebben om energieneutraal te kunnen zijn. De 40 Gwh moet uiterlijk in 2036 vergund zijn.	<i>Slim en doelmatig.</i> Uitgangspunt is een slim en kosten efficiënt energiesysteem. Pieken en dalen moeten zoveel mogelijk voorkomen worden. Hiervoor is een combinatie nodig van wind, zon en opslag.	<i>Ten oosten van het dorpslint.</i> De komende jaren onderzoeken we de mogelijkheden in gebieden ten oosten van de Oude Rijksweg en Gemeenteweg. Het gaat dan om het gebied tussen de A28 en spoorlijn, en gebieden in / rondom het Staphorster bos.
Vertretpunt #1	<i>Draagvlak in een solidaire regio.</i> In de RES West Overijssel is afgesproken dat iedere gemeente een bijdrage levert. We zien echter ook dat processen in sommige gemeenten stopgezet worden. Dit heeft een negatief effect voor het draagvlak in andere gemeenten. Vertretpunt is een solidaire regio waarin iedere gemeente een substantiële bijdrage in de energietransitie levert	<i>Efficiency.</i> We streven in West Overijssel naar een verhouding van 60% wind en 40% zon. Hier kan van afgeweken worden onder voorwaarde dat het energiesysteem hierdoor niet zwaarder belast wordt. Opslag van energie moet onderdeel uitmaken van het totale plan. Doel hiervan is om piekbelasting van de infrastructuur te voorkomen.	<i>Uitsluitingsgebied.</i> Alle gebieden ten westen van de Oude Rijksweg / Gemeenteweg en de Lommert worden uitgesloten van grootschalige zon en wind. Dit doen we omdat we niet willen dat Staphorst en Rouveen als het ware ingeklemd raken tussen windparken. Ook willen we de openheid van dit gebied bewaren en voorkomen dat deze omgeving de uitstraling van een soort van Flevopolder krijgt.
Vertretpunt #2	<i>Voorbehoud nieuwe technieken en / of ander landelijk beleid.</i> Onze inwoners geven aan dat er aan nieuwe technieken gewerkt wordt. Ook geeft men aan dat de houding ten opzichte van bijvoorbeeld kernenergie aan het veranderen is. Het zou dus kunnen dat windmolens en zonneparken in de toekomst minder hard nodig zijn en / of dat er op landelijk niveau andere keuzes in gemaakt worden. Als dat het geval is, dan vindt een heroverweging plaats in onze opgave voor de periode na 2030.	<i>Clustering.</i> Het college ziet graag één integraal plan, waarbij methoden voor opwek en opslag in één gebied geclusterd worden.	<i>Uitwerken van voorwaarden.</i> De voorwaarden voor energieopwekking worden in fase 2 van het uitnodigingskader grootschalige energie opwek, nader uitgewerkt. Hierin worden dan afspraken gemaakt over bijvoorbeeld het vereiste percentage lokaal eigendom, wijze waarop de buurt betrokken moet worden etc. De voorwaarden voor grootschalige opwek worden opgesteld in samenwerking met de bewoners uit de aangewezen gebieden.
Vertretpunt #3	<i>Geen aansluitcapaciteit tot 2028.</i> Voor zover het er nu naar uit ziet, is er tot 2028 sprake van netcongestie.	<i>Geen zon op landbouwgrond.</i> In het geval van zon op veld, moet er sprake zijn van dubbelgebruik. Agrarische gronden moeten niet aan het areaal onttrokken worden.	<i>Exacte aanwijzing definitief zoekgebied na vaststelling kaders in fase 2 van dit proces.</i> In de periode na 2023 wordt een exact zoekgebied aangewezen voor de 40 Gwh.

Hoeveel hernieuwbare elektriciteit willen we opwekken?

2030 - 2050

In de Regionale Energie Strategie West Overijssel hebben we afgesproken dat we in 2030, 120 gigawatt uur (Gwh) aan hernieuwbare elektriciteit zullen opwekken. Dat is een hele mooi mijlpaal op weg naar de afspraak om in 2050 energieneutraal te kunnen zijn. Het is echter niet voldoende. Inschatting is dat we in Staphorst in 2050, minimaal 200 Gwh elektriciteit gebruiken. De aanvullende opgave voor de opwek van hernieuwbare elektriciteit, lijkt dus in een orde van grootte van 80 Gwh te liggen. Eerste vraag in die context is of, en zo ja, welk deel van die opgave we nu al willen programmeren.

Nieuwe technieken en slimmer omgaan met energie

Gedurende het participatieproces is veel gewezen op de komst van nieuwe technieken. Daarnaast is ook aangegeven dat het huidige Nederlandse beleid – waarin de focus vooral bij uitbreiding van opgesteld vermogen ligt – niet slim is. We creëren daardoor pieken op momenten dat de vraag laag is. Bovendien zou het veel wenselijker zijn als we eerst op microniveau, bijvoorbeeld in huis en op kantoor, zelf opgewekte energie slimmer gaan inzetten. Bijvoorbeeld door apparaten te gebruiken als de zon schijnt en stroom op te slaan. Dit roept de vraag op of we nu niet beter even op onze handen moeten gaan zitten.

Willen we dan nu al nadenken over de opgave na 2030?

Ja. Dit heeft twee redenen: Ten eerste willen we duidelijkheid verschaffen richting onze inwoners. Ten tweede is een strategische programmering nodig omdat uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk een proces van de lange adem is. Zo geldt momenteel in ons gebied dat er pas weer in 2028 aansluitcapaciteit beschikbaar komt. De kans is groot dat die capaciteit weer snel benut wordt.

Welk deel van de aanvullende opgave willen we nu programmeren?

Dit is één van de drie hamvragen van dit document. We onderkennen volledig de opmerkingen van inwoners dat technieken waarschijnlijk efficiënter gaan worden en / of dat er misschien zelfs technieken gaan komen. We onderkennen ook dat er idealiter eerst gekeken moet worden naar energiebesparing en slim omgaan met energie. Het lastige is echter wel dat we niet kunnen voorspellen of en wanneer die nieuwe technieken er komen, en wanneer de prijs van bijvoorbeeld thuisbatterijen zodanig laag is dat meer mensen ze gaan aanschaffen. Daarnaast geldt ook dat de SDE subsidie op duurzame energie terugloopt. Dit heeft voor windmolens het effect dat ze steeds hoger moeten worden om rendabel te kunnen zijn. Hoe langer we wachten, des te hoger eventuele windmolens worden. Ook constateren we dat als je altijd maar blijft wachten op nieuwe technieken, er uiteindelijk nooit iets gebeurd. In deze context zoeken we een balans tussen voortgang maken en tegelijkertijd voldoende rustmomenten inbouwen om de juiste dingen te kunnen doen. We menen dat deze balans ligt in een programmering van 40 Gwh in de periode tussen 2030 en 2040. Daarbij stelt de gemeente als deadline dat de 40 Gwh uiterlijk in 2036 vergund moet zijn. Deze opgave volgt dan op de RES opgave van 120 Gwh die uiterlijk in 2030 gerealiseerd moet zijn.

Vertrekpunt

Bij de afspraak dat uiterlijk in 2036, projecten met een geschatte jaaropbrengst van 40 Gwh vergund zijn, hanteert het college een aantal vertrekpunten ten aanzien van het tijdspad. Deze vetrekpunten zijn hier onder toelicht.

1. *Draagvlak in een solidaire regio*

Staphorst heeft al drie bestaande windmolens en de vergunning voor Windpark Bovenwind is ook verstrekt. In de RES West Overijssel is afgesproken dat iedere gemeente een bijdrage levert. We zien echter ook dat processen in sommige gemeenten stopgezet worden. Uitgangspunt is dat we samen optrekken en dat we lusten en lasten gelijkwaardig verdelen. Als andere gemeenten hun zoekproces stopzetten, dan heeft dit een negatief effect op het draagvlak in de andere gemeenten. Eerste vertrekpunt is daarom een solidaire regio waarin iedere gemeente een substantiële bijdrage in de energietransitie levert.

2. *Voorbehoud nieuwe technieken en / of ander landelijk beleid*

Onze inwoners geven aan dat er aan nieuwe technieken gewerkt wordt. Ook geeft men aan dat de houding ten opzichte van bijvoorbeeld kernenergie aan het veranderen is. Het zou dus kunnen dat windmolens en zonneparken in de toekomst minder hard nodig zijn en / of dat er op landelijk niveau andere keuzes in gemaakt worden. Als dat het geval is, dan moet er een heroverweging plaatsvinden in onze opgave voor de periode na 2030.

3. *Verwachting is dat er tot 2028 geen aansluitcapaciteit is*

Voor zover het er nu naar uit ziet, is er tot 2028 sprake van netcongestie. Dat betekent dat energie opwek projecten tot die tijd geen elektriciteit kunnen terug leveren op het netwerk.

Hoe willen we hernieuwbare elektriciteit gaan opwekken?

RES afspraak over verhouding zon en wind

In de Regionale Energie Strategie hebben we afgesproken dat we streven naar een verhouding van 40% zon en 60% wind. Deze afspraak komt primair voort uit twee constatering. De eerste constatering is dat onze vraag naar energie het grootst is in de maanden waarop de zon het minste schijnt. De tweede constatering is dat zonneparken relatief weinig vollasturen hebben, en dat de dure aansluitkabels daardoor maar een klein deel van de tijd op volle capaciteit benut worden. De maatschappelijke kosten van zonneparken zijn daardoor hoger dan die van windenergie.

Weinig voorstanders van zon op landbouwgrond

Uit de enquête, gesprekken met belangengroeperingen en informatiebijeenkomsten kwam een vrij unaniem beeld naar voren: In Staphorst zitten maar weinig mensen te wachten op zonneparken op landbouwgrond. Dit standpunt past bij het uitgangspunt om het aandeel zon in de energiemix, beperkt te houden tot 40%. Tegelijkertijd geldt ook dat we toe willen naar een slim energiesysteem, en dat het slim is om zon en wind op één kabel te combineren. Het is dus niet aanbevolen om zonne-energie helemaal uit te sluiten.

Vertrekpunten

Bij de afspraak dat uiterlijk in 2036, projecten met een geschatte jaaropbrengst van 40 Gwh vergund zijn, hanteert het college een aantal vertrekpunten ten aanzien van de techniek. Deze voorwaarden zijn hier onder toelicht.

1. *Kostenefficiënt energiesysteem*

Uiteindelijk willen we toe naar een slim en kostenefficiënt energiesysteem. Dat betekent dat we vraag en aanbod dicht bij elkaar willen brengen en dat infrastructuur zo efficiënt mogelijk benut wordt. Als er bijvoorbeeld sprake is van opslag, dan kan er veel gelijkmatiger – en op slimmere momenten – terug geleverd worden aan een HSMS station. Om deze reden stelt het college als voorwaarde dat er in het uiteindelijke plan sprake is van een slim en kosten efficiënt energiesysteem. De verhouding 60% wind en 40% zon dient daarbij als leidraad, maar is geen keiharde voorwaarde. Reden dat we de verhouding zon / wind niet als voorwaarde willen vastleggen, is dat dit ten koste kan gaan van de creativiteit bij initiatiefnemers. Bovendien vinden we het bovenliggende doel – en slim en kosten efficiënt energiesysteem – belangrijker. Opslag van energie moet onderdeel uitmaken van het totale plan. Doel hiervan is om piekbelasting van de infrastructuur te voorkomen.

2. *Plannen moeten geclusterd worden*

Het college ziet graag één integraal plan, waarbij methoden voor opwek en opslag in één gebied geclusterd worden.

3. *Geen zon op landbouwgrond*

In het geval van zon op veld, moet er sprake zijn van dubbelgebruik. Agrarische gronden moeten niet aan het areaal onttrokken worden.

Waar willen we hernieuwbare elektriciteit gaan opwekken?

Landschapsanalyse

In bijlage 2 vindt u een landschapsanalyse. Voornaamste conclusie van deze analyse is dat het onwenselijk is om Staphorst en Rouveen als het ware in te klemmen tussen windmolens. Daarnaast geldt dat nieuwe windmolens, door een teruglopende SDE++ subsidie, steeds hoger moeten worden om rendabel te zijn. In de analyse is uitgegaan van windmolens met een vermogen van 5,6 megawatt. Deze hebben een tiphoogte van 250 meter. De minimale onderlinge afstand tussen windmolens van deze hoogte, moet minimaal 750 meter zijn om te voorkomen dat ze elkaars wind afvangen. Gevolg hiervan is dat open gebieden optisch gezien kleiner worden en dat de molens in dit soort landschappen heel dominant aanwezig zijn. Als deze molens in het gebied ten westen van het dorpslint geplaatst worden, ontstaat het beeld van een soort van Flevopolder. Dit vindt het college onwenselijk. Bovendien worden Rouveen en Staphorst dan omringd door windmolens. Het college heeft liever dat er ook gebieden / windrichtingen zijn waar geen windmolens te zien zijn.

Vertrekpunten

Bij de afspraak dat uiterlijk in 2036, projecten met een geschatte jaaropbrengst van 40 Gwh vergund zijn, hanteert het college een aantal vertrekpunten ten aanzien van de locatiekeuze. Deze vertrekpunten zijn hier onder toegelicht.

1. *Geen grootschalige zon en wind in gebied ten westen van historisch dorpslint en de Lommert*

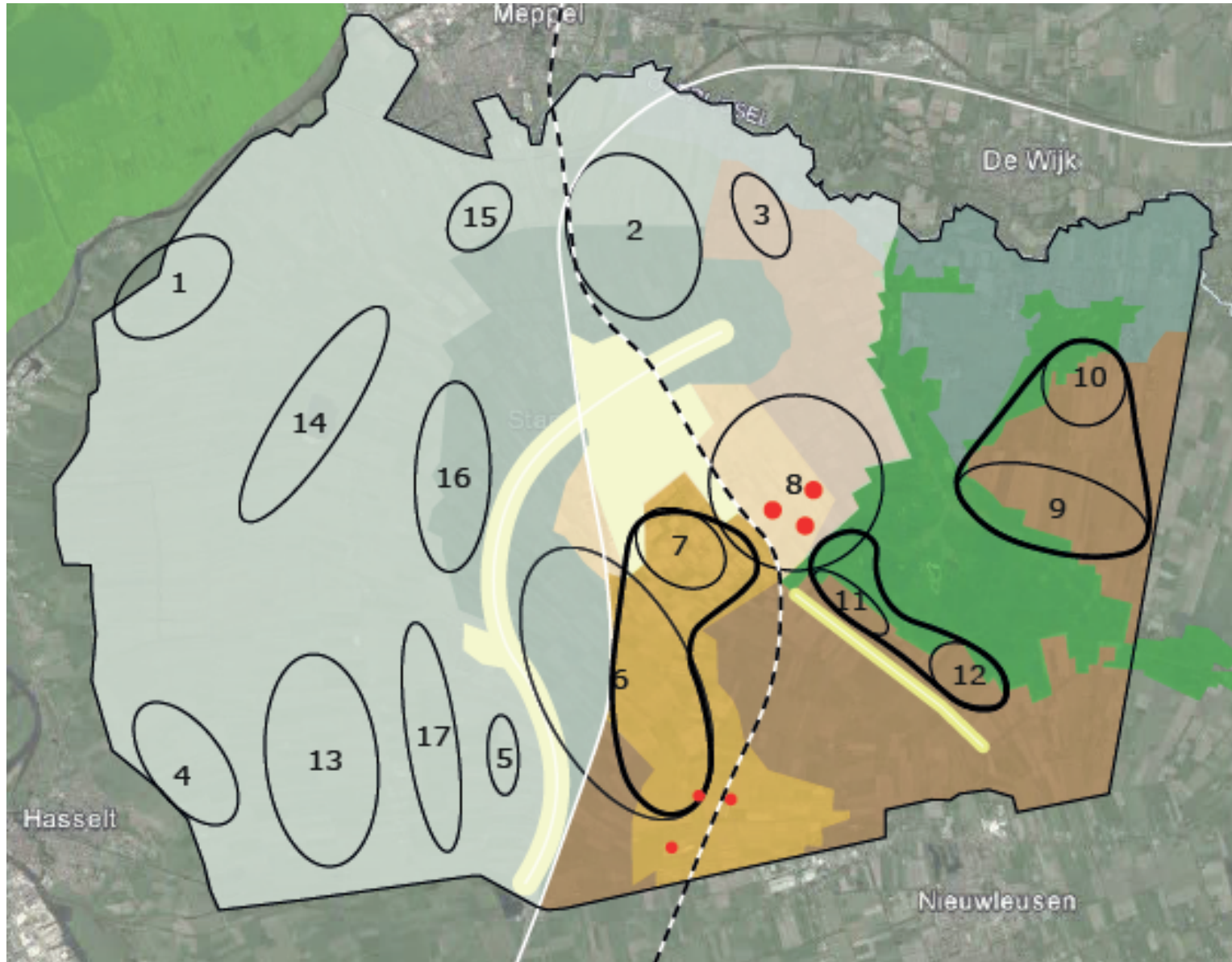
Alle gebieden ten westen van de Oude Rijksweg / Gemeenteweg en de Lommert worden uitgesloten van grootschalige zon en wind. Dit doen we omdat we niet willen dat Staphorst en Rouveen als het ware ingeklemd raken tussen windparken. Ook willen we de openheid van dit gebied bewaren en voorkomen dat deze omgeving de uitstraling van een soort van Flevopolder krijgt. Naast dit gebied, wordt ook de Lommert uitgesloten van nieuwe grootschalige opwek.

2. *Eerst verder met voorwaarden uitwerken*

De voorwaarden voor energieopwekking worden in fase 2 van het uitnodigingskader grootschalige energie opwek, nader uitgewerkt. Hierin worden dan afspraken gemaakt over bijvoorbeeld het vereiste percentage lokaal eigendom, wijze waarop de buurt betrokken moet worden etc. De voorwaarden voor grootschalige opwek worden opgesteld in samenwerking met de bewoners uit de aangewezen gebieden.

3. *Exacte aanwijzing zoekgebieden na uitwerken van de voorwaarden voor grootschalige opwek*

De gemeente Staphorst gaat met de programmering van 40 Gwh voor de periode 2030 – 2040 aan de slag, als er sprake is van een solidaire regio waarin iedere gemeente een substantiële bijdrage levert aan de energietransitie. Daarnaast geldt het voorbehoud dat er in de toekomst mogelijk sprake is van nieuwe technieken en / of veranderd landelijk beleid. De voorwaarden voor grootschalige opwek worden uitgewerkt in de tweede fase van het uitnodigingskader grootschalige opwek. Na het doorlopen van die fase wordt een definitief zoekgebied aangewezen. Dit zoekgebied zal liggen de gebieden ten westen van het dorpslint en de Lommert. (zie afbeelding op de volgende pagina).

Planning

Besluitvorming over fase 1 kader grootschalige opwek (definitiefase)

Het college neemt op 11 januari 2022 een besluit over deze belangenafweging. De belangenafweging wordt daarna zes weken ter inzage gelegd. Ook vinden er informatiebijeenkomsten plaats. Gedurende deze periode kunnen inwoners hun zienswijze over de plannen indienen.

Wat	Wanneer
Opiniërende behandeling overzicht verschillende perspectieven (conform amendement "uitbreiding stappenplan burgerparticipatie"	30 november 2021
Voorlopige belangenafweging door B&W	11 januari 2022
Publiceren en opsturen voorlopige belangenafweging	Januari 2022
Informatiebijeenkomsten voor inwoners	Februari 2022
Definitieve belangenafweging door B&W	Maart 2022
Opiniërende en besluitvormende behandeling	April / mei 2022
Vaststellen RES 2.0	Maart 2023

Fase 2 kader grootschalige opwek (ontwerpfase)

Zoals afgesproken begint deze fase met een raadsstartnotitie. Deze fase wordt afgesloten met een raadsvoorstel en kader waarin de voorwaarden voor grootschalige opwek van elektriciteit + een toetsingskader ter besluitvorming worden voorgelegd. De exacte planning van deze fase is nu nog niet bekend. Voor de fase wordt een externe projectleider ingehuurd

Wat	Wanneer
Uitvraag externe projectleider	Q1 2022
Projectleider voert verkenning uit en stelt raadsstartnotitie op	Q2 2022
Besluitvorming over raadsstartnotitie	Q3 2022
Opstellen kaders grootschalige opwek	Q4 2022 t/m Q3 2023
Besluitvorming over fase 2 kader grootschalige opwek	Uiterlijk in Q4 van 2023

Fase 3 kader grootschalige opwek (aanwijzen zoekgebieden en vergunningenfase)

Ook deze fase begint met een raadsstartnotitie. In deze raadsstartnotitie wordt beschreven op welke wijze er een besluit wordt genomen over het aanwijzen van een definitief zoekgebied. Overigens gebeurt dit alleen als er sprake is van een solidaire regio, het landelijk beleid hetzelfde blijft en er geen sprake is van nieuwe, bewezen technieken. Eindresultaat van deze fase is dat de gemeenteraad uiterlijk in Q4 van 2029 een zoekgebied vaststelt. Vervolgens wordt in de periode tussen 2030 en 2036 toegewerkt naar een plan waarvoor de vergunningen uiterlijk in 2036 verstrekt zijn.

Programmering energieprojecten 2022 - 2036

Periode	Wat	Gewenst eindresultaat	Project
2022 - 2030 (RES bod)	Zon op daken	+ 50 Gwh	Aanjagen zon op daken
	Zon op veld	+ 10 Gwh	Uithofsweg en Puntweg
	Wind	+ 50 Gwh	Bovenwind
	Besparing energie gebouwde omgeving	-1 miljoen m3 gas	Transitie visie warmte
	Besparing energie bedrijven	-1 miljoen m3 gas	n.n.b.
	Opslag energie (elektriciteit)	70 Mw	Hooikammer
	Productie duurzame gassen	+ 10 miljoen m3 groen gas	Groen gas strategie
2022 - 2036	Slimme mix zon en wind	+ 40 Gwh vergund in 2036	Gebiedsproces
	Thuis energie opwekken en gebruiken	n.n.b.	N.n.b.
	Opslag van energie (warmte)	N.n.b.	N.n.b.